

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Педагогічний факультет

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГЕНДЕРНА ПЕДАГОГІКА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Дошкільна освіта»

Галузь знань A Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м.Івано-Франківськ–2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Гендерна педагогіка
Викладач(-і)	Доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти – Потапчук Тетяна Володимирівна
Контактний телефон викладача	0687591440
E-mail викладача	tetiana.potapchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні (онлайн) консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є визначення та категорії гендерної педагогіки: гендерне виховання, гендерна освіта, гендерний вимір в освіті; сутність понять гендерної соціалізації. У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на засвоєнні знань із таких питань: предмет і завдання гендерної педагогіки; основні етапи розвитку жіночої освіти; методи діагностики гендерної культури студентів; внесок видатних педагогів минулого (як вітчизняної, так і світової педагогіки) у розробку гендерної теорії, їх основні ідеї та праці з цієї тематики; специфіка розвитку національної освіти, національної педагогічної думки; основні тенденції розвитку сучасної вітчизняної педагогіки та можливості впровадження принципів гендерно-чутливої педагогіки в Україні.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета – засвоєння знань про розвиток гендерної ідентичності та соціалізації і вплив на них різних інститутів суспільства, про специфіку гендерних відносин. Основні цілі вивчення дисципліни: ознайомити студентів із основами гендерної педагогіки заради розуміння гендерних стереотипів та сприяти формуванню педагогічних знань, умінь, навичок, необхідних для студентів у їхній майбутній професійній діяльності вихователя.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<u>Інтегральна компетентність:</u> Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та /або інноваційного характеру <u>Загальні компетентності:</u> КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії. КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. <u>Фахові компетентності:</u> КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації. КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці. КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками. КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами. КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення	

загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Результати навчання

ПР-03. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-05. Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПР-13. Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.

ПР-16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПР-17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

5.Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12/4
семінарські заняття /практичні/лабораторні	18/6
Самостійна робота	60/80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
V	012 Дошкільна освіта	III	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість год.		
	лекції	заняття	сам.роб.
Тема1.Вступ. Предмет та задачі курсу гендерної педагогіки. Гендерна освіта та гендерне виховання як соціально-психологічна та педагогічна проблема.	1/1	4/1	10/14
Тема2.Гендерна ідентичність та її формування.	2/2	2	10/14
Тема3.Гендерні ролі та соціалізація.	2	4/2	10/12
Тема 4.Гендер і спілкування. Гендерний конфлікт.	2/2	2	10/14
Тема 5.Гендерні стереотипи та гендерна диференціація в системі освіти. Виявлення гендерних стереотипів у системі навчання.	2	4/2	10/12
Тема 6. Гендерний підхід в системі освіти. Методика гендерної соціалізації. Можливості впровадження принципів гендерно чутливої педагогіки в Україні.	2	4/2	10/14
ЗАГ.	6/4	18/6	60/80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	З урахуванням «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf Вид контролю: залік Підсумкова оцінка (за роботу на практичних заняттях 50х10 = 50 балів, максимальна – 50 б.) Тестування – 50 балів. Разом – 100 б.
Вимоги до письмових робіт	Виконання письмових завдань, поданих до планів практичних занять, є обов'язковим складником підготовки до заняття і оцінюються додатково. Здобувачі ВО виконують контрольну роботу у формі тестування, яке розміщене на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua (для денної – на занятті, для заочної – за 10 днів до початку сесії)
Семінарські заняття	Семінарські та практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Обов'язкова присутність на заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх практичних занять протягом двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на занятті. Оцінки за поточне тестування, відповіді на семінарських та практичних заняттях, виконання контрольної роботи та завдань на самостійне опрацювання.
Підсумковий контроль	залік; форма здачі (комбінована - усне опитування і у формі тестування за 100 б. шкалою)
7. Політика навчальної дисципліни	
<u>Письмові роботи:</u> виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи) <u>Академічна доброчесність:</u> Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається «Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf <u>Відвідування занять:</u> Обов'язкове. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи. <u>Неформальна освіта:</u> Перезарахування результатів передбачене згідно «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylii-stefanyka.pdf	

8. Рекомендована література

1. Дашковська О. Гендерна рівноправність в історичному ракурсі. Вісник Академії правових наук України. 2019. 4 (31). С.24-32.
2. Жінки і чоловіки в Україні. Гендерна статистика. К.: Гендерне бюро, Проект «Гендер у розвитку» ПРООН, 2018.
3. Мельниченко О.В. Гендерні аспекти розвитку особистості майбутнього фахівця у вищому навчальному закладі. Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки», 30 (323). Черкаси, 2019. С.124-129.
4. Мельниченко О.В. Традиції гендерного виховання в українській етнопедагогіці та проблеми розвитку особистості у вищій школі. Проблеми освіти: збірник наукових праць. Вип.84. Житомир-Київ, 2016. С.236-239.
5. Мельниченко О.В. Гендерна педагогіка як елемент змісту професійної підготовки викладача вищої школи. Матеріали міжнародної конференції «Розвиток професіонала і професіоналізму: теорія і практика: Збірник статей. Черкаси: FLP Gordienko E.I, 2018. С.221-224.
6. Мельниченко О.В. Руйнування гендерних стереотипів як елемент толерантності сучасної культури. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції 21 листопада 2017 р. К., 2017. С.78-82.
7. Руденко Н.В. Впровадження гендерного підходу в систему вищої освіти. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальній школі. 2019. С. 149 -157.
8. Ткалич М. Гендерна психологія. Академія. 2016. 256 с.
9. Словник гендерних термінів <http://www.owl.ru/gender/index.htm>
10. Харківський центр гендерних досліджень <http://gender.univer.kharkov.ua/>
11. Електронна гендерна бібліотека <http://www.bibo.gender.org.ua>

Викладач:

доктор пед. наук, професор,
професор кафедри теорії та методики
дошкільної і спеціальної освіти

Тетяна ПОТАПЧУК